

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 36/2023 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Ukrainaa puolustaneiden suomalaisten vapaaehtoisten tuesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Atte Harjanteen /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 36/2023 vp:

Miten hallitus toimii sen edistämiseksi, että Suomeen palaavat Ukrainassa sotineet vapaaehtoiset saavat riittävän avun ja tarvittavan tuen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Ukrainaan sotilaallisiin tehtäviin itsenäisesti lähteneillä on oikeus tarpeenmukaiseen hoitoon ja kuntoutukseen Suomeen palattuaan yhdenvertaisesti muiden terveydenhuollon asiakkaiden kanssa. Lainsäädännön mukaan hyvinvointialueet vastaavat sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä. Ne valitsevat keinot alueellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Tavallisimpien oireiden ja häiriöiden ensisijainen hoitovastuu on perustasolla, jota erityistaso tukee tarpeen mukaisesti. Tässä hyödynnetään yhtenäisiä kiireettömän hoidon perusteita, kansallisia hoitosuosituksia ja muutoin sovittua työnjakoa. Hoidon tarve arvioidaan jokaisen kohdalla yksilöllisesti, kuten muillakin potilailla. Tarvittaessa laaditaan lähete erikoissairaanhoidon tai kuntoutukseen.

Psykososiaalisen tuen antaminen sekä vaativampien häiriöiden tutkimus, hoito ja kuntoutus ovat osa sosiaali- ja terveydenhuollon normaalia toimintaa. Mielenterveyden hoitoon hakeutuminen perusterveydenhuollon kiireettömän vastaanottoiminnan kautta nopeutui 1.9.2023 lähtien perusterveydenhuollon hoitotakuun tiukentuessa. Mielenterveyden hoidon saatavuutta perusterveydenhuollossa ollaan parhaillaan parantamassa muun muassa Terapiat etulinjaan –toimintamallin avulla.

Ukrainasta palanneiden vapaaehtoisten taistelijoiden tuen tarpeen arviointia hankaloittaa se, ettei näistä henkilöistä ole rekisteriä. Heidän tavoittamisensa ja tuen tarpeensa selvittäminen on näin ollen hyvin vaikeaa, mikäli he eivät itse hakeudu palveluiden piiriin.

Voimassa olevaa sotilastapaturmaa ja palvelussairautta koskevan sääntelyn soveltamisalassa ovat kotimaassa suoritettava palvelus (pääasiassa siis asevelvolliset) ja toisaalta valtion määräämänä sekä sotilaallinen että siviilikriisinhallintapalvelus ulkomailla ja Euroopan unionin rajaturvalli-

suusviraston toimintaan osallistuminen. Soveltamisalaa kuuluvat ryhmät määräytyvät puolustusministeriön vastuulla olevassa lainsäädännössä. Vapaaehtoinen ulkomaisiin joukkoihin liittyminen ei ole uusi ilmiö, ja kysymyksessä on aina ollut vain pieni joukko kansalaisia. Erillissäätelylle ei ole nähty olevan perusteita. Jos Suomeen palanneiden Ukrainassa sotineiden vapaaehtoisten riittävän avun ja tarvittavan tuen saaminen muodostuu ongelmaksi, asia tulee esiin sosiaali- ja terveysministeriön ja hyvinvointialueiden välisissä keskusteluissa ja neuvotteluissa.

Helsingissä 11.9.2023

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso